

Seat No. : _____

XX-125

April-2013

B.Com. (Sem.-IV)

207 : Production Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

૧. (અ) ઉત્પાદન અંકુશ એટલે શું ? ઉત્પાદન અંકુશની પ્રક્રિયા સમજાવો. ૬
અથવા
ઉત્પાદન અંકુશનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો.
- (બ) ઉત્પાદન આયોજનનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો. ૪
અથવા
સૂચના વિતરણ વિભાગની ફરજો જણાવો.
- (ક) ઉત્પાદન પ્રક્રિયાના આધારે ઉત્પાદનના પ્રકારો જણાવો. ૪
અથવા
જોબ ઉત્પાદન અને બેચ ઉત્પાદન વચ્ચેના ચાર તફાવત જણાવો.
૨. (અ) વૈજ્ઞાનિક ખરીદીની પ્રક્રિયા જણાવો. ૬
અથવા
'વસ્તુ ખરીદવી કે બનાવવી' તે અંગેનો નિર્ણય કેવી રીતે લેશો ?
- (બ) કેન્દ્રીત ખરીદીના ફાયદા જણાવો. ૪
અથવા
વિકેન્દ્રીત ખરીદીની મર્યાદાઓ જણાવો.
- (ક) વૈજ્ઞાનિક ખરીદીના ગમે તે બે સિદ્ધાંતો સમજાવો. ૪
અથવા
ખરીદીની ગમે તે ચાર પદ્ધતિની સમજૂતી આપો.
૩. (અ) માલસામગ્રી અંકુશનું મહત્ત્વ સમજાવો. ૬
અથવા
માલસામગ્રી અંકુશનું કાર્ય અસરકારક બનાવવા તમારા સૂચનો જણાવો.
- (બ) માલસામગ્રીના અંકુશ કાર્યો જણાવો. ૪
અથવા
માલસામગ્રી અંકુશની વિવિધ સપાટીઓ જણાવો.

- (ક) માલસ્ટોક ગણતરીની પદ્ધતિ સમજાવો. ૪
- અથવા**
- માલસામગ્રી અંકુશની VED પદ્ધતિ સમજાવો.
૪. (અ) ગ્રાહક સ્વીકાર પ્રક્રિયાના તબક્કાઓ ચર્ચો. ૬
- અથવા**
- નવીન પેદાશ બજારમાં મુકવાની મુશ્કેલીઓ વર્ણવો.
- (બ) સરલીકરણનો અર્થ સમજાવી તેના ફાયદાઓ જણાવો. ૪
- અથવા**
- પેદાશ મિશ્રના નિર્ણયને અસર કરતાં પરિબળો ચર્ચો.
- (ક) વિવિધીકરણના ફાયદા જણાવો. ૪
- અથવા**
- વસ્તુ નિષ્ફળ જવાના કારણો જણાવો.
૫. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૪
- (૧) જથ્થાબંધ ખરીદીના કોઈ ચાર ફાયદા જણાવો.
- (૨) ઉત્પાદન સંચાલન એટલે શું ?
- (૩) સતત ઉત્પાદન કોને કહેવાય ?
- (૪) આર્થિક વરદી જથ્થાનું સૂત્ર આપો.
- (૫) બ્લોકેટ ખરીદી એટલે શું ?
- (૬) FSN વિશ્લેષણ કોને કહેવાય ?
- (૭) 'ઉત્પાદન એટલે સ્વરૂપ ઉપયોગીતાનું સર્જન કરવું.' સમજાવો.
- (૮) ચાલુ કામ કોને કહેવાય ?
- (૯) પેદાશ મિશ્રની સુસંગતતા કોને કહેવાય ?
- (૧૦) ઈન્વેન્ટરી અંકુશના સંદર્ભમાં A-B-C વર્ગીકરણ સમજાવો.
- (૧૧) પેદાશ મિશ્ર કોને કહેવાય ?
- (૧૨) અર્ધતૈયાર માલ કોને કહેવાય ?
- (૧૩) અપવાદ દ્વારા સંચાલન કોને કહેવાય ?
- (૧૪) ભય સપાટી એટલે શું ?

Seat No. : _____

XX-125

April-2013

B.Com. (Sem.-IV)

207 : Production Management

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) What is production control ? Explain its procedure. **6**
- OR**
- Explain importance of production control.
- (b) Narrate the importance of production planning. **4**
- OR**
- Explain the functions of dispatch department.
- (c) Discuss the types of production on the basis of production process. **4**
- OR**
- Differentiate between Job Production and Batch Production.
2. (a) Explain the procedure for scientific purchase. **6**
- OR**
- How would you take decision for 'to purchase or to make' ?
- (b) Describe the advantages of centralize purchase. **4**
- OR**
- Write down the limitations of decentralize purchase.
- (c) Write down any two principles of scientific purchase. **4**
- OR**
- Explain any four methods of purchase.
3. (a) Explain importance of Inventory control. **6**
- OR**
- Give your suggestion to make the function of inventory control effective.
- (b) Explain the various functions of inventory control. **4**
- OR**
- Describe the levels of inventory control.

(c) Explain the methods of stock taking. **4**

OR

Explain VED analysis.

4. (a) Explain stages of the consumer adoption process. **6**

OR

Describe the problems of launching of new product in the market.

(b) What is simplification ? Explain its advantages. **4**

OR

Narrate the factors affecting the product mix.

(c) Explain the advantages of diversification. **4**

OR

Explain the causes of product failure.

5. Answer in brief : **14**

- (1) Explain any four advantages of diversification.
 - (2) What is production management ?
 - (3) What is continuous production ?
 - (4) Give the formula of Economic Ordering Quantity.
 - (5) What is blanket purchase ?
 - (6) What is FSN analysis ?
 - (7) 'Production means creation of utility'. Explain.
 - (8) What is work-in-progress ?
 - (9) What is consistency in product mix ?
 - (10) What is ABC classification with reference to inventory control ?
 - (11) What is product mix ?
 - (12) What is semi-finished goods ?
 - (13) What is management by exception ?
 - (14) What is danger level ?
-